

Utdannet Rica og Spice til **TERAPIHUNDER**

Rica og Spice er Norges nye terapihunder. Eierne Trine Torp Didriksen og Hanne Kiil Granum fra Dokka har god grunn til å være stolte, for hundene deres besto NODATs strenge eksamen med glans. Ikke rart at Norges eneste godkjente eksaminator hittil, Espen Gudim, var full av superlativer.

TEKST OG FOTO: ELI BONDLID

Det var spenning i luften da "hundejentene" fra Torpa ved Dokka pakket den store bilen. Labradoren Rica og den australske shepharden Spice merket stemningen, for de skulle opp til eksamen. Eierne håpet å kjøre hjem med godkjente terapihunder. De har begge store planer om å starte frivillige arbeid med terapihunder til det beste for barn, ungdom og eldre som trenger ekstra lys og omsorg i hverdagen. For ingenting er mer helsebringende enn en varm og myk hund og to blanke hundeøyne som kikker kjærlig på deg. Det er dokumentert i forskning fra USA.

Ny kurskoordinator

Hanne Kiil Granum har allerede en godkjent terapihund hjemme fra før. Hun og den australske shepharden Aiko (7) ble godkjent

som ekvipasje av NODAT i april i fjor.

– To dager i uka har vi fast opplegg med å besøke de 23 beboerne på Korsvold omsorgssenter i Øst-Torpa, forteller hun og håper Spice skal bestå eksamen. Hjemme har Hanne Kiil Granum og mannen åtte hunder. De er aktive hundemennesker som jakter og konkurrerer.

– Jeg er utdannet hundestrutør trinn 1 og 2 fra Norsk Kennel Klub, og gikk linjen "Innføring i hundefag" på Høyskolen i Nord-Trøndelag. Jeg fikk vite om NODAT, som er den eneste i Norge som utdanner dyr til terapi. Kurs og eksamen er gratis og jobben er frivillig og ulønnet, men det koster organisasjonen 10.000 kroner å utdanne én terapihund. Så nå har jeg avtale med ordfører i Nordre Land i håp om at det offentlige kan gi økonomisk støtte, sier Kiil Granum. Hun har sagt ja til å bli kurskoordinator

for NODAT og satser på å kjøre ti kurs i 2010, i Gjøvik, Møre, Trondheim og Oslo.

Blind førerhund

Like spent på veien inn til eksamen i Oslo er Trine Torp Didriksen. Hun har fire hunder hjemme. En av hjerteknuserne er labradoren Rica som er omplasseringshund.

– Hun skulle bli førerhund for Blindeforbundet. Men da hun var 12 uker gammel, oppdaget de at hun er blind på det ene øyet. Hun ble derfor vraket, sier Torp Didriksen. Jentene har vært grytidlig oppe og forteller at de i går kveld badet hunder til ut i "de små timer".

– For det er et krav at en terapihund skal være nybadet minst 24 timer før jobb, opplyser Hanne Kiil Granum. Trine Torp Didriksen forteller at hun utdanner seg til barne- og ungdomspsykolog. Hun håper å

◀◀ **Frivillige:** En beboer og en ansatt ved Cathinka Guldberg-senteret er frivillige statister for Vera Vik og hunden Alba.

◀ **Testet:** Espen Gudim tester om Spice tåler fremmede mennesker.

▶ **Kontakt:** Maria Grundén (f.v) var statist for å teste hunden Alba, som eies av Vera Vik fra Oslo. De besto eksamen.

▶▼ **Flott tiltak:** Vera Vik og hunden Alba fikk ros av Tonje Bjertnes Reiss, frivillighetsleder ved Cathinka Guldberg-senteret. Her sammen med en beboer og hjelpepleier Torunn Olsen.

kunne bruke Rica som terapihund for barn med for eksempel autisme, ADHD eller som sliter psykisk.

– Bare seks terapihunder er hittil godkjent i Norge. Vi og hundene var på åtte kurskvel-der på Akerselva sykehjem i november/ desember i fjor, sier Kiil Granum. Nå gjen-står den avsluttende eksamen.

“Næring til livet”

Vi er fremme ved Cathinka Guldberg-sen-teret i Lovisenberggaten i Oslo. ”Et senter som gir næring til livet” er slagord for sykehjemmet som satser på å være mer enn et hjem og ønsker å fylle dagene med omsorg og livskvalitet for beboerne. De eldre stiller som frivillige under eksamen for å teste hundens mentalitet og reaksjonsmønster.

– Vi ser stor betydning i å bruke terapi-hunder. Vi har allerede samarbeid med en ekvipasje som kommer jevnlig på besøk, sier Tonje Bjertnes Reiss, frivillighetsleder ved Cathinka Guldberg-senteret.

Ida Eliassen-Coker, leder for NODAT, ventet totalt ni hunder inn til eksamen på denne helgen.

– De fleste er fra Oslo. Det kommer en fra Gjøvik og to fra Dokka, sier hun.

Norges eneste eksaminator

Like spent på hvor mange hunder som vil bestå eksamen, er Espen Gudim. Han driver hundeskolen ”Din beste venn” og er leder for Norsk Atferdsgruppe for Selskapsdyr (NAS). Han er hittil NODAS eneste godkjente eksaminator i Norge – eller ”evaluator” som er den rette tittelen på amerikansk.

– Terapihundene utdannes gjennom et program som er fastsatt av den amerikanske organisasjonen Delta Society. Vi følger deres eksamenskrav, forklarer Gudim. Delta Society er en internasjonal organisasjon med 30 års erfaring i bruk av terapidy. Blant kriteriene er at dyrene skal være glade i mennesker og søke kontakt med dem. Det settes strenge krav til hundens helse fysisk og mentalt. Den skal være frisk, ikke ha sår eller løpetid, være ren og nystelt. Den skal takle ukontrollerte bevegelser og lyder, for eksempel krykker eller bekken som plutselig faller i gulvet, og personer som sjangler, sparker borti eller plutselig får et anfall.

”Det settes strenge krav til hundens helse fysisk og mentalt. Den skal være frisk, ikke ha sår eller løpetid, være ren og nystelt. Den skal takle ukontrollerte bevegelser og lyder”

Allergier

En terapihund som jobber i en skole eller barnehage blant barn med spesielle behov, skal tåle at mange klapper den samtidig, at barn sloss eller holder hunden hardt fast.

– Hva med allergi? Blir ikke det brukt som et argument mot å slippe hunder inn på helseinstitusjoner?

– Det er en av de største utfordringene, men vi erfarer at flere institusjoner nå åpner

opp for terapihunder, svarer Espen Gudim.

– NODAT jobber for å finne løsninger til det beste for alle, også allergikere. I Sverige har man for eksempel valgt å begrense aktiviteten til avdelinger som ikke har allergikere som pasienter eller personale, sier Ida Eliassen-Coker.

En sterk historie

Jan Thomas er amerikaner, med norsk mor.

Besto eksamen: Vera Vik og hunden Alba besto eksamen med glans. Hun jobber på en psykiatrisk avdeling på et sykehus i Oslo.

Eksaminert: Hann Kiil Granum ble grundig eksaminert av Espen Gudim, for både hund og eier må godkjennes.

Han bor i Oslo og har engasjert seg i NODAT etter en sterk opplevelse i 1997.

– Min mors hund døde. Hun sluttet da å gå ut, mistet totalt livsgnisten. Hun ble så syk, sluttet å spise og vi så at hun var dødende. Da dro vi til FOD og fikk med oss en hund på hjemlån for å se om den passet hos oss. Da våknet hun til live igjen. Hunden er årsak til at hun lever i dag, sier Jan Thomas. Han har samlet plenty med informasjon om forskning på effekten av terapi dyr. For en rekke dyr har helsebringende effekt på oss mennesker, og ikke bare på de som er syke eller gamle, viser det seg. På lista til Delta society står flere dyr som egner seg. Både hunder, katter, marsvin, kaniner, rotter, hester, geiter, lamaer, kuer, esler, kjælegriser, kakaduer, ender, papegøyer og høns har med hell vært brukt som terapi dyr. De advarer imidlertid naturlig nok mot å prøve med slanger, firfirsler eller andre ville og eksotiske dyr med atferd og stressreaksjoner som enn ikke er kartlagt via forskning.

Vitenskapelig dokumentert

– Terapi dyr er langt fra noe nytt. I følge historien fant de gamle grekerne at hester egnet seg som terapi for mennesker som var uheldredelig syke. Og medisinsk litteratur fra det 17. århundre refererer til at ridning på hester hadde helbredende virkning på mennesker med neurologiske sykdommer.

I 1859 skrev Florence Nightingale i "Notes of Nursing": "A small pet animal is often an excellent companion for the sick, for long chronic cases especially..." (Et lite kjæledyr er ofte et utmerket selskap for syke, særlig for langvarige kroniske lidelser). Det er også dokumentert at medisinerbruken har gått drastisk ned på institusjoner som anvender terapi dyr, sier Jan Thomas. Forskning har dokumentert at kjæledyr har bedret skolebarns faglige evner, særlig leseferdigheter, og at kjæledyr er viktig for å utvikle egenskaper som empati og omsorg for andre. I dyreassistert terapi brukes dyrenes medfødte evner til å hjelpe dem som trenger det, og simpelthen gi lys i hverdagen til mennesker på institusjoner. Dyrene gir en svært etterlengtet mulighet til kroppskontakt og ubetinget hengivenhet, konkluderer NODAT.

Terapihund i fengslene

– Min interesse er å kunne bruke terapi hunder i norske fengsler, for det er forsket mye på effekten på innsatte, sier Jan Thomas. Han vet at flere fengsler allerede har et opplegg der innsatte tar del i et program med utdanning av bombehunder og skulle ønske at de som utdanner førerhunder, tjenestehunder, servicehunder, terapihunder eller driver med omplassering kunne samarbeide i det samme prosjektet.

– Da kunne de innsatte fungere som verts-

familier for førerhunder og få ansvar for trening. Hunder som ikke egner seg som førerhunder, kan for eksempel bli bombehund, terapihund eller bli omplassert. Den positive effekten på de innsatte ville være stor, for mange av dem sliter med selvfølelsen. Ved å ta et ansvar, ville de føle at de kunne gi noe tilbake til samfunnet som de har forulempet, sier Jan Thomas. Han hadde meldt seg som statist under NODATs eksamen. Både Trine Torp Didriksen og Hanne Kiil Granum kunne juble og dra hjem med hver sin godkjente terapihund. Det lille tettstedet Dokka i Nordre Land kommune i Oppland har nå ikke mindre enn tre godkjente terapihunder. Og snart kommer nabokommunen Gjøvik etter, for derfra kom Renate Iversen med sin rottweilertispe Kaisa. Den må trene litt mer og opp til ny eksamen hos NODAT.

FAKTA OM NODAT:

Norsk organisasjon for dyreassistert terapi (NODAT) er en tverrfaglig interesseorganisasjon som har som formål å spre informasjon om og å legge til rette for dyreassistert terapi i Norge. NODAT søker medlemmer, institusjoner og frivillige over hele landet. Mer info på www.nodat.no